

УДК 785.071.2.071.4(477.54)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/91-1-24>

Олена ЄРОШЕНКО,

orcid.org/0000-0001-8197-0807

кандидат мистецтвознавства, доцент,

доцент кафедри музичного мистецтва

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

(Харків, Україна) elvero1110@gmail.com

Василь ЩЕПАКІН,

orcid.org/0000-0001-7616-9687

доктор мистецтвознавства, доцент,

доцент кафедри теорії та історії музики

Харківської державної академії культури

(Харків, Україна) basilshchepakina@ukr.net

МУЗИЧНИЙ ЧАСОПРОСТІР СПІВАЧКИ, ХОРМЕЙСТЕРА ГАЛИНИ ПЕЧЕНІЖСЬКОЇ

Досліджується багатопланова творча діяльність на українських і європейських теренах яскравої естрадної вокалістки, хормейстера і музичного педагога, авторки пісень, суперфіналістки Європейського сезону «Голосу країни 2023», «серця харківської арт-інтелігенції, музи для поетів, натурниці для художників» (за висловом Ю. Саніної), випускниці Харківської державної академії культури Галини Печеніжської. Простежується творчий шлях артистки від перших її виступів в складі театру пісні «Альянс» до багаторічного керівництва організованим нею в Харківському національному університеті радіоелектроніки театром пісні «Галатей», за часів вимушеної евакуації – аматорським українським хором у Німеччині, оглядаються творчі здобутки на фестивалях і конкурсах всеукраїнського і міжнародного рівнів її численних вихованців – естрадних співаків і в різні часи створених та очолених нею вокальних колективів. Відзначена діяльність талановитого харківського піаніста, композитора, аранжувальника, диригента О. Іванова, який найсуттєвіше вплинув на формування Г. Печеніжської як музиканта. Аналізується її співпраця як хормейстера і співачки зі знаковими в сучасній українській культурі особистостями С. Жаданом і Ю. Гуржи. Надаються огляд і характеристика творчих проєктів цих митців (2021, 2023, 2025), до студійних записів і виконання «наживо» яких була залучена Г. Печеніжська. Пridіляється увага її музично-педагогічній і хормейстерській роботі, надається характеристика низці власних вокальних композицій співачки, зміст яких присвячений віддзеркаленню почуттів і роздумів мисткині в трагічні воєнні роки. Наголошується на європейському рівні багатопланової творчо-педагогічної та організаційно-виховної діяльності співачки, що уособлює долю багатьох творчих особистостей з України останніми роками і є потужним мистецьким спротивом агресорів.

Ключові слова: естрадне вокальне виконавство, Галина Печеніжська, аматорські та дитячі вокально-хорові колективи, хормейстерська та педагогічна діяльність, конкурси, російсько-українська війна, мистецький спротив.

Olena YEROSHENKO,

orcid.org/0000-0001-8197-0807

Candidate of Art History, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Musical Art

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

(Kharkiv, Ukraine) elvero1110@gmail.com

Vasyl SHCHERPAKIN,

orcid.org/0000-0001-7616-9687

Doctor of Art History, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Theory and History of Music

Kharkiv State Academy of Culture

(Kharkiv, Ukraine) basilshchepakina@ukr.net

MUSICAL TIMESPACE OF SINGER, CHOIRMASTER GALINA PECHENIZHKA

The multifaceted creative activity in the Ukrainian and European territories of the bright pop vocalist, choirmaster and music teacher, songwriter, super-finalist of the European season of «Voice of the Country 2023», «the heart of the Kharkiv

art intelligentsia, a muse for poets, a model for artists» (in the words of Yu. Sanina), a graduate of the Kharkiv State Academy of Culture Galina Pechenizhskaya is studied. The creative path of the artist is traced from her first performances as part of the «Alliance» song theater to the many years of leadership of the «Galatea» song theater organized by her at the Kharkiv National University of Radio Electronics, during the forced evacuation – an amateur Ukrainian choir in Germany, and the creative achievements of her numerous students – pop singers and vocal groups created and led by her at various times at festivals and competitions of the all-Ukrainian and international levels are reviewed. The work of the talented Kharkiv pianist, composer, arranger, and conductor O. Ivanov, who had the most significant influence on the formation of G. Pechenizhskaya as a musician, is noted. Her collaboration as a choirmaster and singer with S. Zhadan and Y. Gurzhy, significant figures in modern Ukrainian culture, is analyzed. An overview and description of the creative projects of these artists (2021, 2023, 2025), in the studio recordings and live performances of which G. Pechenizhskaya was involved, is provided. Attention is paid to her musical, pedagogical, and choirmaster work, and a number of the singer's own vocal compositions are described, the content of which is dedicated to reflecting the artist's feelings and thoughts during the tragic war years. The European level of the singer's multifaceted creative, pedagogical and organizational and educational activities is emphasized, which personifies the fate of many creative personalities from Ukraine in recent years and is a powerful artistic resistance to the aggressor.

Key words: *pop vocal performance, Galina Pechenizhskaya, amateur and children's vocal and choral groups, choirmaster and pedagogical activities, competitions, Russian-Ukrainian war, artistic resistance.*

Постановка проблеми. Проблема наукового осягнення культурного спротиву українських митців північному загарбникові, що є важливою вже впродовж більш ніж одинадцяти років, значно актуалізувалася від початку повномасштабної російської агресії. Зокрема, творчість музикантів різних напрямків, які гідно презентують сучасне українське патріотичне мистецтво, особливо гостро сприймається в Місті-герої Харкові, яке є фронтиром і нездоланною фортецею на межі сил добра і зла. Однією з яскравих представниць харківської вокальної естрадної традиції й сучасної української пісенної культури, яка в ці роки гідно презентує її в Україні та в європейських країнах, є випускниця Харківської державної академії культури (далі ХДАК) Галина Печеніжська. Попри нещодавню появу невеликої публікації про цю яскраву співачку, талановитого хормейстера й вокального педагога (Щепакін, 2025), її діяльність як у минулі роки, так і під час повномасштабного російського вторгнення є настільки плідною, що потребує більш детального аналізу.

Аналіз досліджень. Актуальній темі культурного спротиву ворогові присвячуються наукові публікації і спеціальні наукові конференції, що відбуваються по всій Україні. Зокрема у Харкові, який з ранку 24 лютого 2022 р. опинився під руйнівними ударами ворога, творча, публіцистична й наукова рефлексія на ці події, що розпочалася майже з перших днів збройного спротиву, постійно доповнюється й підсилюється спротивом культурним. Так, лише протягом 2022 р. низка митців і науковців міста активно включилися в творче віддзеркалення й наукове осягнення нової жорстокої дійсності, що склалася. Тож чимало представників ХДАК і Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського (ХНУМ) у 2022–2025 рр. брали і беруть участь у наукових

конференціях із змістовними доповідями, присвяченими різним аспектам цієї проблеми. Вже в 2022 р. була оприлюднена низка наукових статей і тез доповідей, в яких аналізувалися зміни в мистецькому житті, що відбулися в Україні з початком повномасштабної агресії ворога, виявлялися особливості творчої рефлексії на трагічні події, що супроводжують і харків'ян, і мешканців інших регіонів України, і багатомільйонного шару вимушених біженців за кордон, презентувалася творча діяльність численних сучасних музикантів, зокрема представників ХНУМ і ХДАК, що практично постійно поєднується із волонтерською, адже значна частина зборів від будь-яких концертів і творчих акцій спрямовується на нагальні потреби підрозділів ЗСУ, ТрО, НГУ, ДСНС.

Восени 2022 р. на щорічній міжнародній науковій конференції в ХДАК низка змістовних матеріалів була присвячена осягненню реалій творчого існування людини за умов постійного смертельного ризику. Зокрема, концентрувалася увага на благодійній концертній діяльності представників факультету музичного мистецтва академії культури, порушувалася тема війни в естрадному мистецтві України на сучасному етапі (Манько, 2022), презентувалася концертна і волонтерська діяльність випускника ХДАК В. Рябка та його рок-гурту «Папа Карло» (Щепакін, 2022 (1)). У ХНУМ були проведені Другі Черкашинські читання (Мистецтво і митці в часи криз та катастроф, 2023), на яких розглядалися численні аспекти рефлексії митців на політичні та воєнні катаклізми різних часів, робилися спроби музикознавчого осягнення нинішніх критичних для України реалій. Зокрема висвітлювалися досвід гастрольної концертно-просвітницької діяльності влітку 2022 р. струнного тріо «Semplice» (В. Богатирьов), аспекти впливу презентації українського мистецтва на

суспільства ряду європейських країн (М. Дербас), особливості прем'єрної постановки в квітні 2022 р. у Львові гра[н]д-опери «Мистецтво війни» (П. Кордовська), специфіка організації і проведення у Львові восени 2022 р. концерту молодих харківських композиторів з творів, що відзеркалюють відчуття авторів у перші місяці російської навали (Г. Савченко); приділялася увага світовому мистецькому резонансові з нагоди святкування в 2022 р. 180-річного ювілею М. Лисенка (Т. Прокопович). Розгорнуті інтерв'ю, в яких висвітлювалася діяльність харківських академічних музикантів навесні-влітку 2022 р., надавала авторка реалізованих під час повномасштабної російської агресії яскравих мистецьких проєктів, організаторка першого концерту в харківському метрополітені в березні 2022 р. Ю. Ніколаєвська (Nikolaevskaya, Welscher, 2022). Того ж року з'явилися й ґрунтовні наукові статті представників факультету музичного мистецтва ХДАК, присвячені вивченню різних аспектів мистецького спротиву (Большакова, 2022), (Щепакін, 2022 (2)) та ін. У 2023–2025 рр. висвітлення різних аспектів означеної проблеми збагатилося низкою нових аналітичних публікацій харківських дослідників (Бойко, 2023), (Осипенко, 2023), (Потоцька, 2023), (Щепакін, 2023) (Щепакін, 2024 (1)), (Щепакін, 2024 (2)).

Більшість наведених публікацій мали на меті, насамперед, фіксацію яскравих мистецьких подій, що відбулися в місті, в Україні та за кордоном за безпосередньою участю музикантів-харків'ян від початку повномасштабної агресії ворога, й спробу осмислення суттєвої корекції культурної парадигми, спричиненої трагічними подіями, що тривають вже четвертий рік.

Метою даної статті є спроба на прикладі різновекторної музичної діяльності в Україні та за кордоном Г. Печеніжської виявити тенденції, що характеризують творчість багатьох сучасних вітчизняних митців, котрі пропагують українську музичну культуру на концертних естрадах Батьківщини і за кордоном, поєднуючи концертні виступи з волонтерством, привертаючи увагу до України широких верств громадян іноземних країн.

Виклад основного матеріалу. Г. Печеніжська походить з родини, пов'язаної зі співом і хоровою діяльністю в Харкові: бабуся і батько співали в хорах; мати, Т. Кулік – вихованка Харківського музичного училища імені Б. М. Лятошинського (ХМУ) і Харківського державного інституту культури (1985–1989), професійний хормейстер, керівниця (з 2000 р.) студентського хору в Харківському національному університеті радіоелектроніки

(ХНУРЕ), що виборював нагороди на конкурсах і фестивалях; тітка, заслужена артистка України Т. Гармаш – солістка ХНАТОБ ім. М. В. Лисенка.

З дитинства Галина навчалася гри на фортепіано та співу, відвідувала репетиції народного хору, в якому співала її бабуся, студентського, яким керувала її мати, шкільного хорового колективу в Харківському ліцеї мистецтв № 133, а з дев'ятого класу брала участь у створеному при ХНУРЕ аматорському театрі пісні «Альянс», яким керував талановитий піаніст, композитор, диригент О. В. Іванов (1948–2007), основним місцем роботи якого було ХМУ. Як зазначила Галина, творчим зростанням вона була зобов'язана саме О. Іванову: «Все, що я зараз знаю, вмію, втілюю в своїй роботі та творчості, абсолютно все взяла у нього. <...> Олег В'ячеславович переконав мене повірити в себе, з ним я змогла співати все, що завгодно, і навіть більше» (Щепакін, 2025: 16).

О. Іванов та його дружина Л. Іванова, багаторічна очільниця відділу «Музичне мистецтво естради» в ХМУ, виховали низку естрадних співаків, які зараз гідно презентують Україну в багатьох країнах світу. За свідченнями іншої учасниці театру пісні «Альянс» Л. Басової, О. Іванов виріс в Одесі в музичній родині, навчався в Казанській консерваторії, як концертмейстер співпрацював зі співаком Р. Ібрагімовим. «Він не визнавав халтури і міг скасувати репетицію всього оркестру <...> через те, що хтось один не прийшов. Олег В'ячеславович дуже любив своїх учнів і пишався ними <...>. З власної ініціативи <...> зібрав студентський естрадний оркестр Jazz-Rock-Boys, яким сам диригував. У студентському клубі ХНУРЕ організував та керував театром пісні «Альянс», який виступав на всіх концертних майданчиках м. Харкова та області, брав участь та отримував дипломи на всеукраїнських конкурсах. У репертуарі були різні пісні, різними мовами. Але ми дуже пишалися, що Олег В'ячеславович довірив нам виконувати свою рок-ораторію «Чорний камінь». Ми любимо і співаємо його пісні, сміємося з його жартів і пам'ятаємо його – талановиту і веселу людину» (Басова, 2018).

У 2006 р. Г. Печеніжська вступила до ХНУРЕ, де в 2011 р. отримала диплом спеціаліста з телевізійних комунікацій, у 2016 р. заснувала й очолила там студентський театр пісні «Галатея», який за час її керівництва (до 2023 р., останній рік у режимі онлайн) багаторазово ставав лауреатом і володарем Гран-прі різних змагань: від міського до міжнародного рівнів. Найбільше Галина пишалася реалізацією мрії О. Іванова, яку той не встиг здійснити – міжнародного визнання

його колективу. Натомість театр пісні «Галатея» неодноразово здобував перемоги на міжнародних конкурсах в Україні та Болгарії. З 2018 р. до початку повномасштабної війни Галина керувала вокальним відділенням у школі для дітей і підлітків «Nova Media», де її учні також отримували перемоги на всеукраїнських і міжнародних фестивалях-конкурсах.

Відчуваючи потребу вдосконалити майстерність, у 2018 р. вона вступила до магістратури ХДАК, яку в 2020 р. закінчила за освітньою програмою «Естрадний спів», отримавши відмінні оцінки на іспиті з вокалу, де, зокрема, виконала і власну віртуозну композицію, та на захисті магістерської роботи, в якій презентувала досвід своєї роботи на чолі «Галатеї».

2021 р. у творчості Галини відзначився початком співпраці з відомими далеко за межами України митцями С. Жаданом і Ю. Гуржи: талановита музикантка виступила як керівниця дитячого хору ім. М. Семенка в чотирьох композиціях на слова М. Бажана, П. Тичини, О. Влизька в записі альбому «Фокстроти» (за назвою однойменного віршу Бажана). Серед учасниць хору була донька й учениця Галини Поліна, яка влітку 2025 р. вступила до Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва. Автор музики альбому Ю. Гуржи наголосив: «Як би мала звучати українська популярна музика, якби до створення її долучилися поети, що жили 100 років тому? Чи надихнули б Тичину сучасні дискотечні груви? Що було б, якби Серж Генсбур народився не в Парижі, а в Харкові, де колись жив його батько, і якби він записував еротик-поп на вірші Раїси Троянкер? А як би звучав реггей Лі Скретч Перрі на текст Володимира Сосюри? Наші «Фокстроти» – спроба відповісти на всі ці питання» (Музичний альбом «Фокстроти», [2021]). Створення цього альбому підтвердило актуальну для України тенденцію відродження імен поетів доби Розстріляного Відродження, надання нового життя їх віршам через сучасне музичне переосмислення. Цю ж мету реалізує і львівський фольк-гурт «Пиріг і Батіг». Звернення до близької проблематики колективів підтверджує глибинну єдність пріоритетів митців Сходу і Заходу України.

Окрім участі в студійному запису «Фокстротів», Галина виступала в акустичних концертах «Жадана і Собак» у Києві, Харкові, зіграла роль «Жінки важкої долі з баяном» у кліпі цього гурту «Вафлі Артек». У січні 2022 р. Галина як бек-вокалістка співала в концертах «Жадана і Собак» та «Братів Гадюкіних».

Початок повномасштабної війни Г. Печеніжська разом із донькою Поліною, мамою і бабусею

зустріла в Харкові. Вже 27 лютого 2022 р., у хвилини тиші між обстрілами, акомпануючи собі на фортепіано, вона записала авторську проникливу пісню «Чекай» про майбутню Перемогу України (galyna_pechenizhska, 2022). Потім була вимушена евакуація родини до Німеччини й пошук притулку в чужій країні. Проте і там, у невеличкому місті Герстель, Галина організувала при місцевому соборі колектив «Gloria» з вимушених переселенок з України та їхніх дітей. Невдовзі після заснування склад цього хору зріс від п'яти до понад сорока учасників: у колективі співали навіть українки із сусідніх міст. Окрім обов'язкової для церкви меси, Галина підготувала з хором номери з українського фольклорного та сучасного репертуару, виступала з колективом також у благодійних концертах в Іббенбюрнері та Меттінгені, зібрані кошти з яких перераховувалися на потреби ЗСУ. Німців привабило те, що Галина створила новий культурний осередок і для українців, і для німців. Про виступи хору сповіщала місцева преса. А саму Галину здивувала повна відсутність у німців бодішеймінгу: їх, насамперед, цікавить людина як яскрава особистість (Галина Печеніжська, 2023 (1)).

2023 р. кардинально змінив творчу кар'єру Г. Печеніжської: крім успішного керівництва хором «Gloria» (колектив навіть став переможцем міського фестивалю), вона взяла участь у записі чергового альбому Жадана – Гуржи «Skovorodance» (адаптовані вірші Г. Сковороди з його «Саду божественних пісень»). Проте, головним творчим досягненням музикантки став її вихід до суперфіналу 13-го Європейського сезону «Голосу країни», що відбувся у Варшаві. Потужний старт у цьому змаганні-шоу Галини, яка віртуозно, яскраво, з величезною енергією та щирістю виконала пісню «Kupala» Jerry Heil, Alyona Alyona та Ela, одразу привернув увагу широкої слухацької аудиторії (Галина Печеніжська, 2023 (1)). Обравши з четвірки тренерів Юлію Саніну, Галина жодної хвилини не пожалкувала про свій вибір: «Дуже запам'ятала одну фразу Юлі: «Треба завжди виходити з зони комфорту, бо там – наш ріст». Я надзвичайно виросла як артист на цьому проєкті. Дала собі можливість робити те, про що, може, раніше ніколи б не подумала» (Загребнюк, 2023). Перемігши конкурентів у батлах, для суперфіналу шоу Галина обрала пісню Д. Мона тіка «Направляй мене», змістовно дуже близьку їй, і втілила свій задум: привезла до Польщі з Німеччини свій хор, який супроводжував її виступ (Галина Печеніжська, 2023 (2)). Попри те, що Галина не стала переможницею, про неї, як про

яскраву співачку високого рівня з потужним багатобарвним голосом, неймовірним темпераментом і, водночас, чутливою жіночністю і щирістю, для реалізації творчих планів якої практично не існує перепон, дізналися глядачі з різних країн світу і всіх куточків України.

Ця загальнонаціональна впізнаваність надихнула співачку повернутися в Україну і розпочати творчу діяльність у Києві. Вертаючись, вона привезла з Німеччини автомобіль для одного з військових підрозділів, подолавши за кермом майже три тисячі кілометрів. У Києві Галина провадить музично-викладацьку діяльність як offline, так і online з учнями-підлітками із різних міст України, створила з найталановитіших з них два квартети: дівчат і хлопчиків, працюючи з ними спочатку в одній із київських студій, яка на початку цього літа була знищена російським БПЛА за декілька годин після закінчення репетиції Галини з її вихованцями, а після цього акту вандалізму, – просто в себе вдома. Паралельно з цією роботою Галина проводить майстер-класи і запрошується до складу журі національних і міжнародних естрадних дитячо-юнацьких конкурсів у різних містах України (Харків, Київ, Полтава, Кам'янець-Подільський, Хмельницький) і за кордоном (Туреччина, Болгарія), бере участь у концертах і нових творчих проєктах на кшталт співпраці з популярним у Харкові «Хором Одиноких Сердечь Сержанта Пеппера». Про цей виступ Галини Ю. Гуржи написав: «Одне з кращих шоу, яке я бачив за ... місяців? Років? Ніколи? <...> Це – справжня магія!» (yuriygurzhy, 2025). На початку 2025 р. співачка взяла участь у запису та презентації в Харкові на станції метро чергового альбому С. Жадана і Ю. Гуржи «Семафори». За словами Жадана, ««Семафори» – це 13 історій про людей, позбавлених точки рівноваги, зірваних із місця й змушених будувати нове життя» (Герасименко, 2025).

Ю. Гуржи так охарактеризував Галину як музикантку й особистість: «Весна 2021-го. Сергій пише <...> щодо нашого спільного альбому «Фокстроти»: «У нас є чудовий дитячий хор. Може, вони заспівають із нами?» <...> Декілька місяців по тому <...> в харківську студію Сергія Кулаєнка заходять співочі діти, а з ними – їхня керівниця Галина Печеніжська. Галя <...> диригує й організовує процес так, що все працює як годинник. За кілька годин маємо фантастичний запис, дякуємо дітям, дякуємо Галі й домовляємося: це точно не остання наша співпраця. Щоправда, на той момент я навіть не підозрюю, що Галя Печеніжська – не лише геніальна хормейстерка, а й співачка з голо-сом такої краси й сили, що від нього ламаються

мікрофони <...>. Наступний шанс попрацювати з нею з'явився вже в 2023-му. Галя <...> знайшла час приїхати до Кельна, де мій колега Kosta Kostov записав її у своїй студії. Результат можна почути на Сковороденсі, де на пісні «Щастя» одна Галя Печеніжська звучить, як цілий американський госпел-хор. На «Семафорах» Галя <...> співає багато й звучить абсолютно фантастично. Робота з нею була швидкою і натхненною – чиста насолода, коли професіоналізм поєднується з магією. <...> Я пишаюся нашим спільним результатом і безмежно вдячний тобі, Галя, за все. Дякую, дорога, за твою працю, за твій талант, за твій голос – за все, що ти принесла в нашу музику!» (Гуржи, 2025).

Окрім вдалих експериментів з кавер-версіями відомих пісень, які Галина пропонує своїм учням, вона складає власні композиції, співає і сама, і її вихованці, і учні її колег. Так, для дебюту на YouTube 10-річного М. Ремарчука з Чернівців (викладачка М. Білівська) вона подарувала свою пісню «Тумани» – «трек, у якому з'єднуються український фольк, рок і покоління, яке діє, а не чекає» (Maks Remarchuk, 2025). У в липні 2025 р. Галина записала щемливий кліп власної пісні «На відстані», яку присвятила «всім коханим наших військових, які чекають їх вдома з війни» (Печеніжська, 2025 (1)), адже і батько її доньки, і її чоловік зараз перебувають на найгарячіших ділянках фронту.

У серпні 2025 р. досягненням Галини стала участь її вихованців із різних міст України – квартетів Шоу-гурт THRILLS та Бойз-бэнд 4EVER і солістки Є. Соколовської у фіналі проєкту «Dity. Help Music 2025». «Сьогодні вони не стали переможцями <...>. Але я пишаюсь, що всі вони мали честь виступати у фіналі <...> з найкращими українськими зірками! А ще двоє вступили у музичні виші на бюджет. А ще двоє – фіналісти «Червоної рути»» (Печеніжська, 2025 (2)). На початку серпня Галина виступила в концерті «Жадана і Собак» у Львові на фестивалі «Faine Misto 2025», в останній день літа співала в їхньому концерті в рідному Харкові на «Літературному ярмарку», а вже наступного дня продовжила заняття з учнями в Києві, готуючи їх до участі у великому концерті пам'яті М. Мозгового, який відбувся 8 вересня, і до нових конкурсів.

Висновки. Знаходження сфер найбільш якісного застосування професійних здібностей під час трагічних обставин повномасштабної російської агресії, що зруйнувала вибудоване роками життя мільйонам українців, поєднання творчості зі служінням Батьківщині, яке демонструє Г. Печеніжська впродовж трьох з половиною років за кор-

доном і в Україні, є характерним для багатьох яскравих особистостей, які наперекір долі торують нові шляхи, і стає запорукою світлого майбутнього нашої країни. Перспективами подальшого дослідження є осягнення внеску яскравих творчих особистостей у мистецький спротив ворогові й значення пропаганди ними вітчизняної культури в світовому мистецькому просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Басова Л. Сьогодні виповнилося б 70 років Олегу В'ячеславовичу Іванову. [Допис у Facebook]. 2018. 8 травня. URL : <https://surl.lt/aiihf>
2. Бойко В. Спадкоємність традицій хорової школи ХДАК у європейському культурному просторі. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матер. міжнар. наук. конф., 22–23 листопада 2023 р. У 2 ч. Ч. 2. Харків : ХДАК, 2023. С. 170–171.
3. Большакова Т. Викладачі, студенти і випускники факультету музичного мистецтва ХДАК часів російської агресії: мистецький спротив. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 57. Т. 1. С. 65–74. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-1-8>
4. Галина Печеніжська – Направляй мене – Суперфінал – Голос країни 13. 2023. 29 жовтня. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=ZReMXwv2CcQ>
5. Галина Печеніжська – Kupala – вибір наосліп – Голос країни 13. 2023. 03 вересня. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=Eyxvs9Rje2Q>
6. Герасименко В. Сергій Жадан провів безоплатний концерт у харківському метро. Гвара Медіа. 2025. 2 лютого. URL : <https://surl.li/ydskml>
7. Гуржи Ю. [Допис у Facebook]. 2025. 2 січня. URL : <https://surl.lu/jnpaek>
8. Загребнюк Є. «Проект допоможе мені втілити мрії в життя». 2023. 24 жовтня. URL : <https://surl.li/zziksh>
9. Манько С. Тема війни в естрадному мистецтві України на сучасному етапі. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матер. міжнар. наук. конф. (17–18 листопада 2022 р.). Харків : ХДАК, 2022. С. 333–334.
10. *Мистецтво і митці в часи криз та катастроф*: тези доповідей за матеріалами ІІ Черкашинських читань, 18–19 лист. 2022 р. Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Суми : Триторія, 2023. 208 с.
11. Музичний альбом «Фокстроти» вже в мережі. [2021]. URL : <https://artarsenal.in.ua/povidomlennya/28143/>
12. Осипенко В. Презентація народнопісенної традиції України у Німеччині (на прикладі гурту «De Libertate» м. Галле). *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матер. міжнар. наук. конф., 22–23 листопада 2023 р. У 2 ч. Ч. 2. Харків : ХДАК, 2023. С. 131–132.
13. Печеніжська Г. «На відстані». 2025. 15 липня. URL : <https://www.facebook.com/galina.pecheneskaya/videos/1754317361959084>
14. Печеніжська Г. [Про Dity.Help Music 2025. Таврійські ігри]. 2025. 17 серпня. URL : <https://surl.lt/eijpch>
15. Потоцька Л. Піаністи ХДАК у мистецькому спротиві повномасштабній російській агресії. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матер. міжнар. наук. конф., 22–23 листопада 2023 р. У 2 ч. Ч. 2. Харків : ХДАК, 2023. С. 115–117.
16. Щепакін В. Волонтерська просвітницько-пропагандистська діяльність музикантів із Харківської державної академії культури за часів повномасштабної агресії РФ. *Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі* : матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (13–14 червня 2023 р., м. Харків). Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2023. С. 77–86.
17. Щепакін В. Концертна і волонтерська діяльність Василя Рябка часів повномасштабної російської агресії. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матер. міжнар. наук. конф. (17–18 листопада 2022 р.). Харків : ХДАК, 2022. С. 303–305.
18. Щепакін В. Митці Харкова в російсько-українській війні. *Культура України* : зб. наук. пр. Харків : ХДАК, 2022. Вип. 78. С. 100–111. DOI <https://doi.org/10.31516/2410-5325.078.13>
19. Щепакін В. Представники Харківської державної академії культури в мистецькому спротиві агресорові. *Духовна культура України перед викликами часу* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Харків, 23 травня 2024 р.). Харків : Право, 2024. С. 38–41.
20. Щепакін В. Творчі обрії випускниці ХДАК Галини Печеніжської. *Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття* : матеріали міжнар. наук. конф. молодих учених, 17–18 квітня 2025 р. У 2 ч. Ч. 2. Харків : ХДАК, 2025. С. 14–17.
21. Щепакін В. Творчість випускників факультету музичного мистецтва ХДАК Тетяни і Володимира Богатирьових за часів повномасштабної російської агресії. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 95-річчю ХДАК (21–22 листоп. 2024 р.). У 2 ч. Ч. 2. Харків : ХДАК, 2024. С. 139–141.
22. galyna_pechenizhska. Чекай. 2022. 27 лютого. URL : <https://surl.lu/vfptoy>
23. Maks Remarchuk – «Тумани» (official music video). 2025. URL : <https://surl.lu/zkzoyi>
24. Nikolaevskaya J., Welscher H. «Niemand wird uns am Ende des Krieges all diese Zeit zurückgeben, also müssen wir weiterleben». 2022. URL : <https://surl.lt/jmhuia>

REFERENCES

1. Basova L. (2018) Sohodni vypovnylosia b 70 rokiv Olehu Viacheslavovychu Ivanovu. [Dopys u Facebook]. [Today would have been Oleg Vyacheslavovich Ivanov's 70th birthday. [Facebook post]]. 8 travnia. [in Ukrainian].

2. Boiko V. (2023) Spadkoiemnist tradytsii khorovoi shkoly KhDAK u yevropeiskomu kulturnomu prostori. [The legacy of the traditions of the KhSAK choral school in the European cultural space]. Kulturolohiia ta sotsialni komunikatsii: innovatsiini stratehii rozvytku : mater. mizhnar. nauk. konf., 22–23 lystopada 2023 r. Kharkiv, 2. 170–171. [in Ukrainian].
3. Bolshakova T. (2022) Vykladachi, studenty i vypuskniky fakultetu muzychnoho mystetstva KhDAK chasiv rosiiskoi ahresii: mystetskyi sprotyv. [Teachers, students and graduates of the Faculty of Music of the KhSAK during the Russian aggression: artistic resistance.]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Drohobych, 57 (1). 65–74. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-1-8> [in Ukrainian].
4. Halyna Pechenizhska (2023) Napravliai mene – Superfinal – Holos krainy 13. [Guide me – Superfinal – Voice of the Country 13]. 29 zhovtnia. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=ZReMXwv2CcQ> [in Ukrainian].
5. Halyna Pechenizhska (2023) Kupala – vybir naoslip – Holos krainy 13. [Kupala – choose a place to sleep – Voice of the country 13]. 03 veresnia. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=Eyxvs9Rje2Q> [in Ukrainian].
6. Herasymenko V. (2025) Serhii Zhadan proviv bezoplatnyi kontsert u kharkivskomu metro. [Serhiy Zhadan held a free concert in the Kharkiv metro]. Gvara Media. 2 liutoho. URL : <https://surl.li/ydxkml> [in Ukrainian].
7. Hurzhy Iu. (2025) [Dopys u Facebook]. [[Facebook post]]. 2 sichnia. URL : <https://surl.li/jnpack> [in Ukrainian].
8. Zahrebniuk Ie. (2024) «Proiekt dopomozhe meni vtilyty mrii v zhyttia». [«The project will help me make my dreams come true»]. 24 zhovtnia. URL : <https://surl.li/zziksh> [in Ukrainian].
9. Manko S. (2022) Tema viiny v estradnomu mystetstvi Ukrainy na suchasnomu etapi. [The theme of war in Ukrainian pop art at the present stage]. Kulturolohiia ta sotsialni komunikatsii: innovatsiini stratehii rozvytku : mater. mizhnar. nauk. konf. (17–18 lystopada 2022 r.). Kharkiv. 333–334. [in Ukrainian].
10. Mystetstvo i myttsi v chasy kryz ta katastrof (2023). [Art and artists in times of crises and disasters]: tezy dopovidei za materialamy II Cherkashynskykh chytan, 18–19 lystopada 2022 r. Kharkiv. nats. un-t mystetstv im. I. P. Kotliarevskoho. Sumy. 208. [in Ukrainian].
11. Muzychnyi albom «Fokstroty» vzhe v merezhi ([2021]). [The music album «Foxtrots» is already online]. URL : <https://artarsenal.in.ua/povidomlennya/28143/> [in Ukrainian].
12. Osypenko V. (2023) Prezentatsiia narodnopisennoi tradytsii Ukrainy u Nimechchyni (na prykladi hurtu «De Libertate» m. Hallie). [Presentation of the folk song tradition of Ukraine in Germany (using the example of the group «De Libertate» from Halle)]. Kulturolohiia ta sotsialni komunikatsii: innovatsiini stratehii rozvytku: mater. mizhnar. nauk. konf., 22–23 lystopada 2023 r. Kharkiv, 2. 131–132. [in Ukrainian].
13. Pechenizhska H. (2025) «Na vidstani». [«At a distance»]. 15 lypnia. URL : <https://www.facebook.com/galina.pechenejskaya/videos/1754317361959084> [in Ukrainian].
14. Pechenizhska H. (2025) [Pro Dity.Help Music 2025. Tavriiski ihry]. [[About Dity.Help Music 2025. Tavrian Games]]. 7 serpnia. URL : <https://surl.li/eijpch> [in Ukrainian].
15. Pototska L. (2023) Pianisty KhDAK u mystetskomu sprotyvi povnomasshtabnii rosiiskii ahresii. [Pianists of the KhSAK in artistic resistance to full-scale Russian aggression]. Kulturolohiia ta sotsialni komunikatsii: innovatsiini stratehii rozvytku : mater. mizhnar. nauk. konf., 22–23 lystopada 2023 r. Kharkiv, 2. 115–117. [in Ukrainian].
16. Shchepak V. (2023) Volonterska prosvitnytsko-propahandystska diialnist muzykantiv iz Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury za chasiv povnomasshtabnoi ahresii RF. [Volunteer educational and propaganda activities of musicians from the Kharkiv State Academy of Culture during the full-scale aggression of the Russian Federation]. Mystetska osvita u mizhdystyplinarному vymiri : materialy II Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu (13–14 chervnia 2023 r., m. Kharkiv). Kharkiv. 77–86. [in Ukrainian].
17. Shchepak V. (2022) Kontsertna i volonterska diialnist Vasylia Riabka chasiv povnomasshtabnoi rosiiskoi ahresii. [Concert and volunteer activities of Vasyl Ryabko during the full-scale Russian aggression.]. Kulturolohiia ta sotsialni komunikatsii: innovatsiini stratehii rozvytku : mater. mizhnar. nauk. konf. (17–18 lystopada 2022 r.). Kharkiv. 303–305. [in Ukrainian].
18. Shchepak V. (2022) Myttsi Kharkova v rosiisko-ukrainskii viini. [Artists of Kharkov in the Russian-Ukrainian War]. Kultura Ukrainy: zb. nauk. pr. Kharkiv, 78. 100–111. DOI <https://doi.org/10.31516/2410-5325.078.13> [in Ukrainian].
19. Shchepak V. (2024) Predstavnyky Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury v mystetskomu sprotyvi ahresorovi. [Representatives of the Kharkiv State Academy of Culture in artistic resistance to the aggressor]. Dukhovna kultura Ukrainy pered vyklykamy chasu : materialy V Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uchastiu (m. Kharkiv, 23 travnia 2024 r.). Kharkiv. 38–41. [in Ukrainian].
20. Shchepak V. (2025) Tvorchy obrii vypusknysy KhDAK Halyny Pechenizhskoi. [The creative horizons of KhDAK graduate Galyna Pechenizhska]. Kultura ta informatsiine suspilstvo 21 stolittia : materialy mizhnar. nauk. konf. molodykh uchenykh, 17–18 kvitnia 2025 r. Kharkiv, 2. 14–17. [in Ukrainian].
21. Shchepak V. (2024) Tvorchist vypusknikyv fakultetu muzychnoho mystetstva KhDAK Tetiany i Volodymyra Bohatryovykh za chasiv povnomasshtabnoi rosiiskoi ahresii. [The creativity of graduates of the Faculty of Musical Arts of the KhDAK, Tatyana and Volodymyr Bohatryov, during the times of full-scale Russian aggression.]. Kulturolohiia ta sotsialni komunikatsii: innovatsiini stratehii rozvytku : materialy mizhnar. nauk. konf., prysviach. 95-richchiu KhDAK (21–22 lystop. 2024 r.). Kharkiv, 2. 139–141. [in Ukrainian].
22. galyna_pechenizhska. (2022) Chekai. [Wait]. 27 liutoho. URL : <https://surl.li/vfptoy> [in Ukrainian].
23. Maks Remarchuk (2025) «Tumany» [«Fogs»] (official music video). URL : <https://surl.li/zkzoyi> [in Ukrainian].
24. Nikolaevskaya J., Welscher H. (2022) «Niemand wird uns am Ende des Krieges all diese Zeit zurückgeben, also müssen wir weiterleben». URL : <https://surl.li/jmhuia> [in German].

Дата першого надходження рукопису до видання: 18.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 24.10.2025

Дата публікації: 24.11.2025